

Ключевые слова: самосознание, национальное самосознание, украинское фортепианное искусство, будущий учитель музыки.

Summary

Sikora G.I.

Formation of National Self-Consciousness of the Future Music Teachers by Means of Ukrainian Piano Art

The problem of formation of national self-consciousness of the future music teachers as an important component in the system of modern piano playing teaching is studied in the article. The author gives definition of national consciousness as understanding by a man personal attitude to his ethnos, feeling himself as a part of the nation, citizen of his country. Basic conceptual regulations of using Ukrainian piano music in professional and spiritual formation of a future specialist are elucidated. Topical tasks and demands of the modern music pedagogics are determined. It is found out that the important task of music education is transmission of valuable national spiritual experience of generations, which is concentrated in music art and formation on its basis highly human traits and qualities of personality of every man. Peculiarities of interpretation of of Ukrainian piano works of the past and present are characterized.

Key Words: self-consciousness, national self-consciousness, Ukrainian piano art, future music teacher.

УДК 78:929 – 051 Лизогуб (477)(091) '18'(045)

Сікорська А.В.

викладач відділу „Теорія музики”

Хмельницького музичного училища імені В.Заремби

(м.Хмельницький)

Музична діяльність братів Лизогубів в контексті розвитку культури на українських землях Царської Росії першої половини XIX століття

Стаття присвячена яскравим представникам старовинного козацько-старшинського роду Царської Росії родині Лизогубів, які проживали в кінці XVIII - першій половині XIX ст. (братам Іллі (1787-1867), Олександр (1790-1739) та Андрію (1804-1864)). Ілля Іванович присвятивши своє життя військовій кар'єрі. Олександр Іванович ніс службу та приймав участь у військових походах на території Царської Росії та за кордоном. Андрій Іванович – вихованець Московського університету, перебував на цивільній службі, займаючи різні посади. Проаналізована музична діяльність братів Лизогубів та визначена їх роль в процесі розвитку української музичної культури даного періоду. Автор зазначає, що їх високохудожні твори, пов'язані зі зразками ранніх романтичних ідей, стали важливим явищем в процесі становлення та формування професіоналізму української музичної культури першої половини XIX століття.

Ключові слова: 'інтелектуальне співтовариство', музична діяльність, композитори-дилетанти, фортепіанні жанри.

Постановка проблеми у загальному вигляді... В культурно-історичному аспекті XIX ст. відіграє важливу роль, розкриваючи своєрідний переломний етап з поступовою централізацією та зосередженням культурно-освітніх та наукових установ в містах. Але в першій половині XIX ст., зумовлюючи складне політичне, економічне становище на українських землях осередками культурного життя були родинні маєтки, резиденції меценатів. Господар таких своєрідних „культурних гнізд” (за визначенням О.Оглоблина) міг мати власний оркестр, капелу, театр; збирати та колекціонувати картини, ноти, літературні видання; створювати архітектурні і ландшафтні конструкції. Спілкуючись між собою в різних формах (організуючи творчі вечори, зустрічі, концерти, гуртки, обговорюючи проблемні питання тощо), такі родини формували, за визначенням Колесник, „інтелектуальні співтовариства” – добровільне об'єднання у вигляді родинних культурних гнізд, гуртків, салонів, неструктурованих громадських організацій, зборів, дружніх товариств [4, с.172].

В такому колі спілкування з'являлись яскраві представники української культури, науки, мистецтва, суспільної громадської думки. Тут же виховувались майбутні музиканти-професіонали в різних галузях: композиторства, виконавства, публіцистики, музичної критики.

Значну роль в цьому процесі відігравали брати Лизогуби – представники старовинного козацько-старшинського роду Царської Росії. Своєю активною громадською позицією вони розкривали глибоку впевненість у необхідності формування та розвитку української культури, в тому числі музичної. Тому діяльність братів Лизогубів слід розглядати в контексті української музичної культури першої половини XIX ст..

В сучасному музикознавстві детальний аналіз життя та діяльності братів Лизогубів відсутній. Дослідники даної історичної епохи, перш за все, цікавились тими представниками роду Лизогубів, які залишили слід в політичному та воєнному житті країни. Окремі матеріали про їх музичну діяльність є фрагментарними та не висвітлюють в повній мірі портрети творчих особистостей.

Перші відомості про рід Лизогубів можна зустріти в раритетних виданнях М.Ханенка, Г.Милорадовича, В.Музалевського, О.Лазаревського; в підручниках з історії України; в літературі з історії української культури XVII-XIX ст.; в дослідженнях з історії різних регіонів, з якими на протязі життя зіткнулись представники роду.

Брати Лизогуби та їх музична діяльність згадується в таких підручниках та учбовій літературі як: О.Шреєр-Ткаченко, Л.Корній, А.Ольховський, О.Алексєєв, Л.Гінзбург, Н.Кашкадамова. Важливими є дослідження музикознавця М.Степаненка, який відкрив невідомі сторінки української фортепіанної музики, в тому числі твори братів Лизогубів. Не менш значущими джерелами є спогади сучасників братів Лизогубів: О.Марковича, Л.Жемчужникова, Т.Шевченка, О.Кониського, а також статті Н.Самохіної, О.Зав'ялової, О.Лігус, О.Васюти та інших в періодиці газет, журналів, матеріали інтернет-ресурсів.

У зв'язку з вищесказаним, **метою даної статті** є аналіз музичної діяльності братів Лизогубів та виявлення їх ролі у розвитку української музичної культури першої половини XIX ст..

Родове коріння Лизогубів знаходиться у містечку Гельмязів, що на Переяславщині (нині – село Гельмязів Золотоніського району Черкаської області), де Кіндрат Іванович Лизогуб був простим козаком. Протягом XVII-XVIII ст. представники роду (наказні гетьмани, полковники, генеральні старшини та інші) значною мірою впливали на хід історичних подій, активно беручи участь у політичному, воєнному та економічному житті країни. Важливою сферою діяльності було благодійництво Лизогубів: будівництво та вагомі внески до церков, храмів, усипальниць Києва, Чернігова та чернігівської області; допомога видатним діячам української культури, особливо Т.Шевченко.

В контексті розвитку музичної культури на українських землях Царської Росії першої половини XIX століття особливий інтерес становлять життя та творчість братів Іллі (1787-1867), Олександра (1790-1739) та Андрія (1804-1864) Лизогубів. Перший, присвятивши своє життя військовій кар'єрі, полковником пішов у відставку та останні кілька десятків років проживав у родовому маєтку містечка Седнев, що на Чернігівщині. Олександр Іванович, продовжуючи сімейну традицію, до кінця своїх днів ніс службу та приймав участь у військових походах на території Царської Росії та за кордоном. На відміну від старших братів Андрій Іванович – вихованець Московського університету, не став військовим, а перебував на цивільній службі, займаючи різні посади.

Музиканти-аматори, дилетанти, до категорії яких ми відносимо братів Лизогубів, виховуючи суспільство в цілому, разом з тим робили акцент на вихованні тих малих соціальних груп, куди вони входили, включаючи самих себе. Одна з найважливіших соціальних ролей дилетанта – роль людини, що показує іншим приклад самовдосконалення, естетичного виховання, освіти та духовного саморозвитку.

Найбільшу здатність розуміти і переживати музику різних жанрів виявляє зазвичай той, хто з дитинства оточений нею, бере участь у домашньому музикуванні, відвідує різноманітні концерти, музичні вечори. На оцінку твору слухачем впливають його приналежність до певного соціально-культурного середовища, вплив безпосередньої обстановки сприйняття.

Олександр та Ілля навчаючись у Московському університетському пансіоні в період з 1804 по 1809 рр., брали активну участь у культурному житті навчального закладу. В газеті “Московские ведомости” за 1804 рік згадується один з таких епізодів: „21 декабря 1804 года играл на скрипке концерт Илья Лизогуб, а на клавикордах Александр Лизогуб” [1, с.164].

Про серйозні музичні здібності та педагогічний талант І.І.Лизогуба писав у своїх згадках відомий художник Л.Жемчужников: „по звонку мы сходились в дом к завтраку и обеду; купались на просторе в реке; вечером брали уроки пения у И.И.Лизогуба, который был замечательным учителем и обладал безграничным терпением. Мне случалось останавливаться у окна гостиной, по дороге к реке, чтобы увидеть, как Илья Иванович учит дочь доктора с таким же терпением и выдержкою, как нас, и, стоя незамеченный, я любовался идеальным учителем; девочка играла на рояле, а он на виолончели, с терпением поправляя и повторяя одно и то же” [2, с.143].

Любов до музики та активна просвітницька діяльність Іллі Івановича Лизогуба описувалась у біографічному матеріалі Г.Милорадовича, одного з перших біографів Лизогуба, в якій відмічав: „Лизогуб с молодых лет любил музыку, много играл, к нему часто наезжали музыканты, играли трио, квартеты. Последние годы он жил в Чернигове, и у него постоянно были музыкальные вечера” [1, с. 165].

Андрій Іванович Лизогуб, так само як і його старші брати, був культурно освіченою людиною, а ще – палким прихильником поезії Т.Г.Шевченка, який неодноразово відвідував родинний маєток Лизогубів в Седневі.

В процесі постійного культурного спілкування та творчої взаємодії з яскравими представниками культури та мистецтва з'являлись композиторські творіння братів Лизогубів.

В жанрі кристалізується і закріплюється практика не тільки композиторської творчості, а й суспільного побутування музики та її сприйняття. Сукупність жанрів, що існують в даному суспільстві, утворює своєрідну систему, що несе інформацію про традиції творчості, стійкі риси та ознаки побуту даної епохи та середовища.

До форми варіаційних циклів в кінці XVIII – першій половині XIX століття зверталась значна кількість композиторів, ставлячи собі за мету популяризувати народну пісню, адже більшість варіацій створювались саме на основі прикладів з фольклору.

Під час навчання в Московському пансіоні О.І.Лизогуб пробував себе не тільки у виконавстві, але й в композиторській діяльності. Саме в цей період з'явилися фортепіанні варіації на теми українських пісень “Ой ти, дівчино гордая”, “Да була ж у мене жінка”, “не ходи Грицю, на вечорницю”. До найбільш досконалих варіаційних циклів композитора М.Степаненко відніс варіації на тему української ліричної пісні “Ой у полі криниченька”, яка вперше була опублікована у видавництві Пеца та Ленгольда.

В шести варіаціях на тему української пісні композитор використав різні типи фактури, поступово збагачуючи та насичуючи музичну тканину рисами народного багатоголосного співу (в першій варіації), професійного інструментального музикування (в третій варіації), імпровізаційної думи (в шостій). У варіаційному циклі О.І.Лизогуб спробував поєднати жанрові звукообразальні прийоми з лірико-психологічним настроєм всього твору, зберігаючи яскраво національний колорит.

У першій чверті XIX століття отримують велику популярність російські пісні, зокрема сентиментального змісту, проникаючи у малі міста та хутори. Серед таких пісень – “Среди долины ровныя”. Як відмічає Є.Гіппіус, розробляючи тему О.Лизогуб підкреслив спорідненість мелодії С.Давидова з українською піснею “Іхав козак за Дунай”. М.Степаненко в першій, третій та п'ятій варіаціях знаходить окремі фрагменти даної пісні, як мелодичний інваріант тематичного матеріалу пісні “Среди долины ровныя”, тим самим відзначаючи майстерність композитора [8, с.4].

В п'яти варіаціях тема зазнає завдяки фактурним змінам, жанрових трансформацій. Такі прийоми розвитку як ритмічне дроблення, мелодична фігурація, розшарування фактури, елементи імпровізації наближують кожен з варіацій до окремого жанру або особливих прийомів виконавства (етюдність в другій варіації, прийоми народного ансамблевого співу – в третій, риси інструментальної імпровізації в четвертій та п'ятій варіаціях).

Широко відомий приклад інструментальних варіацій на тему “Среди долины ровныя” – М.В.Лисенка. Порівнюючи талановите творіння українського класика з варіаціями попередника, можна відмітити такі спільні риси як: однакова кількість варіацій, використання вищеназваних прийомів розвитку, звернення до жанрових змін і, нарешті, яскрава віртуозна фінальна варіація, яка ефектно завершує цикл.

Результатом популярності цієї російської пісні було неодноразове видання варіацій для фортепіано О.Лизогуба, в тому числі, відомою лейпцизькою фірмою “Брейткопф та Гертель”.

Пізніше російські пісні у домашньому репертуарі стали співіснувати з російським романсом, який поступово їх витіснив. Олександр Лизогуб, реагуючи на нові музичні віяння, створив варіації на пісню-романс “В твоих прекрасных очах”. Музична тканина варіаційного циклу, який складається з теми та лише двох варіацій до неї, насичена віртуозними пасажами та яскравою хроматизованою орнаментикою. Імпровізаційний характер твору наближує його до салонних блискучих варіацій, які розкривають романтичні тенденції даної епохи.

Олександр Лизогуб звертався і до типово романтичного жанру фортепіанної музики – ноктюрну, в якому розкривав суб'єктивно-ліричні почуття. Надруковані в Санкт-Петербурзі у 1821 р., два ноктюрни Олександра Івановича (в тональностях Es-dur та As-dur) доводять твердження М.Степаненка про Лизогуба – продовжувача традицій Дж.Фільда та попередника Ф.Шопена. А вже перший ноктюрн композитора ірландського походження був опублікований у 1812 р., а перші спроби в жанрі “нічної пісні” польського класика з'явилися лише у 1827 р..

Можна припустити, що О.Лизогуб не був особисто знайомий з Дж.Фільдом. Проте вплив його творчості, а саме ноктюрнів, чітко простежується в пісенно-романсовій мелодії з насиченою орнаментикою, педально-обертонівій фактурі, нарешті, у зверненні до три частинної репрізної форми з розвиваючим середнім розділом. Зберігаючи особливості жанрової моделі ноктюрна, сформовані Дж.Фільдом, Лизогуб вносить нові відмінні риси, притаманні, в першу чергу, романтикам: композитор насичує музичну тканину далекими ладотональними зіставленнями та енгармонічними модуляціями (тональний план середнього розділу ноктюрну №1 – f – Des – A – a – Es).

В творчому доробку Олександра Івановича знаходимо ще один провідний жанр фортепіанної музики епохи романтизму – мазурка. Початок формування та розвитку фортепіанної мазурки пов'язують з іменами Ю.Ельснера, К.Курпінського та М.Шимановської. Зокрема, характерні ознаки польських танців (мазур, оберек), об'єднаних в 24 мазурках останньої, стали жанровою моделлю для інших композиторів.

Як визначає О.Лігус, безпосереднього впливу виконавської та композиторської творчості М.Шимановської зазнали ті музиканти, які перебували у 20-х рр. XIX ст. на території Польщі, України та Росії, де в той період найчастіше гастролювала польська піаністка. Відомо, що з 1827 р. вона назавжди оселилася в Петербурзі, де написала свої мазурки. У 1820-х рр. О.І.Лизогуб перебував у Петербурзі, тому, відповідно, міг знати ці твори, чути гру Марії або, можливо, спілкуватися з нею [5, с.126]. Відтворюючи характер польського танцю, Олександр Іванович використав характерні ознаки жанрової моделі мазурки Шимановської: проста двочастинна форма, тридольний метр (розмір 3/8), орнаментального типу мелодія в пунктирному ритмі, використання елементів лідійського ладу та руху паралельними терціями.

За фактурою, мелодикою та ритмічнотонаційним малюнком мазурка Лизогуба Es-dur особливо близька до мазурки І.Ласковського B-dur [5, с. 127]. Останній як і Лизогуб – належав до високого військового чиновництва, служив в Москві, Санкт-Петербурзі, входив до музично-освічених кіл. Тому композитори мали підстави бути особисто знайомими, та могли належати до відвідувачів одного музичного салону, репертуар якого віддзеркалює твори “Старовинного альбому салонних п'ес і романсів. II зошит цього альбому, в якому були опубліковані чотири фортепіанні твори (два ноктюрни Дж.Фільда та 2 ноктюрни О.Лизогуба) був укладений І.Ласковським.

Є відомості про створення О.І.Лизогубом романсів (один з них – “Смерть на чужбині” на слова А.Полонинського), оперних транскрипцій та інших творів.

До високохудожніх камерно-інструментальних творів крупної форми відноситься тричастинна соната для фортепіано з акомпанементом віолончелі Іллі Івановича Лизогуба, опублікована між 1821 та 1827 рр. XIX ст. в Дрездені. Твір був присвячений А.Гудовичу, відомому віолончелісту свого часу який, ймовірно і став першим її виконавцем. Л.Гінзбург відмічає, що соната І.Лизогуба стала загалом першим російським твором для струнно-смичкових інструментів у цьому жанрі. Після віднайдення у 1949 р. вона була видана в редакції Л.Гінзбурга і виконана в Москві Г.Козолуповою [1, с. 472], але стійкої виконавської популярності набула після видання 1980 р. М.Степаненком й виконання у Києві разом з В.Червовим.

Соната, яка вимагає від виконавців високих технічних можливостей, відрізняється класичною строгістю форми та яскравими інтонаційними зв'язками з народно-пісенними витоками, підкреслюючи кантиленні можливості віолончелі. Можна виявити вплив Л.Бетховена, адже в оригіналі соната має бетховенське позначення “для фортепіано у супроводі облігатної віолончелі” і є класичним циклом бетховенського типу, що відповідає сонатам №1 і 2 op.5 Л.Бетховена. Стосовно „романтичної” змістовності, як відмічає О.Зав'ялова: інтонування, тематичного зіставлення, розвитку матеріалу, фактури – тут взірцем могла бути лише фортепіанна музика (творчість брата О.Лизогуба, Дж.Фільда). У пісенно-романсовій мелодиці сонати виражений дух свого часу, спільні стилістичні ознаки поєднують її з творами Аляб'єва, Варламова, Гурильова – композиторами-попередниками М.Глінки.

Гінзбург зазначає, що в рукописі до нас дійшла п'єса для віолончелі та фортепіано брата Олександра та Іллі – Андрія Лизогуба під назвою „Passe-temps” („Розвага”) [1, с. 502]. Рукопис, що має варіації для флажолета (або скрипки), знаходиться в бібліотеці Санкт-Петербурзької консерваторії. Створена, ймовірно, до 20-40-х рр. XIX ст. в дусі інтермецо тричастинної форми. В крайніх розділах фортепіано акомпанує віолончелі, а в середньому – імітуючи один одного, інструменти зливаються в дуеті. П'єса не втратила інтересу і для нашого часу завдяки музичальності та мелодійності мови.

Таким чином, в даній статті були розглянуті відомі нам твори братів Лизогубів. Але потрібно зауважити, що 19 березня 1883 р. у селі Седнівському маєтку Лизогубів сталась пожежа, яка знищила велику кількість цінних книг, актів, мемуарів, можливо, малюнки хазяїна садиби – А.І.Лизогуба та ноти творів братів. На даному етапі тема статті дає поштовх для подальшого дослідження різносторонньої культурної діяльності братів Лизогубів – композиторської, виконавської, просвітницької, меценатської. Їх високохудожні твори, пов'язані зі зразками ранніх романтичних ідей, стали важливим явищем в процесі становлення та формування професіоналізму української музичної культури першої половини XIX ст..

Список використаних джерел та літератури:

1. Гінзбург Л. История виолончельного искусства: в 2 кн. Русское виолончельное искусство до 60-х годов XIX века / Л.С. Гинзбург. – М.: Музгиз, 1957. – 578 с.
2. Жемчужников Л. Мои воспоминания из прошлого / Подкопаева Ю.Н. – Л.: Искусство, 1971. – 344 с.
3. Зав'ялова О. Європейська віолончельна школа на класичному етапі (друга половина XVIII – XIX століть) / О.Зав'ялова // Традиції та новачі у вищій архітектурно-художній освіті: збірник наукових праць / Харківська державна академія дизайну і мистецтв. – Харків, 2009. – №1, 2. – С. 20–24. – Бібліогр.: с. 24.
4. Колесник І. Інтелектуальне співтовариство як засіб легітимації культурної історії України. XIX століття / І.Колесник // Український історичний журнал. – К.: Дієз-продукт, 2008. – №1. – С. 169–193. – Бібліогр.: с. 193.
5. Лігус О. Танцювальні жанри в українській фортепіанній творчості епохи романтизму: проблема жанрової еволюції / О. Лігус // Українське мистецтвознавство: матеріали, дослідження, рецензії: Зб. наук. пр. / ІМФЕ ім. М.Т. Рильського НАН України. – Київ, 2009. — №9. – С. 125–130. – Бібліогр.: с. 130.
6. Самохіна Н. Родина Лизогубів та її внесок в розвиток культури / Н.Самохіна // Скарбниця української культури: Зб. Наук. Праць. – Чернігів, 2007. – №7. – С.42– 58. – Бібліогр.: с. 58.
7. Степаненко М. Українська фортепіанна спадщина. Хрестоматія: в 2 вип. / М. Степаненко. – К.: Музична Україна, – 1983. – вип. 1: Клавірне мистецтво України (XVI - початок XIX ст.) / Вступна стаття. – 1983. – С. 6–9.
8. Степаненко М. Предисловие / Степаненко М. // Пьесы для фортепіано.– К.: Музична Україна, 1991. – С. 3–4

Аннотация Сикорская А.

Музыкальная деятельность братьев Лизогубов в контексте развития культуры на украинских землях Царской России первой половины XIX века.

Статья посвящена ярким представителям старинного козацкого старинного рода Царской России семье Лизогубов, которые проживали в конце XVIII - первой половине XIX века (братьям Илье (1787-1867), Александру (1790-1739), и Андрею (1804-1864)). Илья Иванович посвятил свою жизнь военной карьере. Александр Иванович нес службу и принимал участие в военных походах на территории Царской России и за рубежом. Андрей Иванович – воспитанник Московского университета, находился на гражданской службе, занимая различные должности. Проанализирована музыкальная деятельность братьев Лизогубов и определена их роль в процессе развития украинской музыкальной культуры данного периода. Автор выделяет, что их высокохудожественные произведения связаны с образами ранних романтических идей, стали важным

явлением в процессе становления и формирования профессионализма украинской музыкальной культуры первой половины XIX столетия.

Ключевые слова: 'интеллектуальное сообщество', музыкальная деятельность, композиторы-дилетанты, фортепианные жанры.

Summary

Sikors'ka A.

Musical Activity of Brothers Lizogub in the Context of Culture Development on Ukrainian Lands of Tsar's Russia of the First Half of XIX Century

The article is devoted to the prominent representatives of the ancient cossack foreman family of Tsar's Russia – the Lizogub family, who lived in the end of the XVIII - first half of the XIX century (brothers Illia (1787-1867), Oleksandr (1790-1739) and Andrii(1804-1864)). Illia Ivanovych devoted all his life to military carrer. Oleksandr Ivanovych was a soldier and took part in military expeditions on the territory of Tsar's Russia and abroad. Andrii Ivanovych was a student of Moscow University. He was at civil service, holding different positions. Musical activity of brothers Lizogub was analysed and their role in the process of development of the Ukrainian musical culture of this period was determined. The author accentuates that their highly artistic works, which are connected with the examples of early romantic ideas, have become important phenomenon in the process of establishment and formation of professionalism of Ukrainian music culture of the first half of the XIX century.

Key Words: 'intellectual association', musical activity, composers-dilettantes, piano genres.

УДК 378.036:784.9(045)

Трифоненко Н.Б.

старший викладач кафедри теорії та методики музичного мистецтва,

Баюн В.Ф.

старший викладач кафедри теорії та методики музичного мистецтва

Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії (м. Хмельницький)

Реалізація музичних здібностей студентів музично – педагогічних факультетів на уроках сольфеджіо

В статті висвітлюється взаємозв'язок всіх структурних компонентів музичних здібностей, особливості їх розвитку у студентів музично – педагогічних факультетів та можливість реалізації їх на уроках сольфеджіо. Автори беруть до уваги визначення музичних здібностей як системи психофізичних здібностей особистості, яка дозволяє художнє, емоційно-образне сприйняття та відтворення музики, що досягається в результаті професійно-навчальної діяльності. Це вихідне положення дає можливість спрогнозувати систему дій на заняттях «сольфеджіо» які допоможуть розвинути здібності й сформувати слух, пам'ять, відчуття ритму тощо. Курс предмета "Сольфеджіо" передбачає набуття студентами теоретичних знань про будову музичної мови та про виражальні можливості окремих елементів музики, використання різних форм роботи на уроках: спів інтонаційних вправ, сольфеджування, слуховий аналіз та запис диктантів.

Ключові слова: особливість музичних здібностей, взаємозв'язок структурних компонентів, реалізація, сольфеджіо.

Постановка проблеми у загальному вигляді... Складні проблеми перед сучасною вітчизняною педагогікою вищої школи ставить інтеграція України в європейський і світовий освітній простір, що вимагає конкретизації мети, перегляду завдань, змісту, методів навчання, створення науково обґрунтованої системи підготовки майбутнього педагога, здатного до творчої професійної самореалізації.

Спрямованість навчально-виховного процесу на всебічний розвиток особистості майбутнього вчителя музики, на успішне формування його духовних та пізнавальних здібностей, які є необхідними в його професійній діяльності, складає одне із важливих завдань вищої школи.

Майбутній фахівець у подальшій професійній діяльності має підвищувати зацікавленість учнів музикою, музичними заняттями, має створювати індивідуально-творчу атмосферу, звертати увагу на розкриття індивідуально-творчих можливостей учнів у процесі художнього спілкування з музикою.

На основі багаторічного досвіду вивчення структури музичних здібностей, можна визначити наступне їх формулювання: музичні здібності – це система психофізичних здібностей особистості, яка дозволяє художнє, емоційно-образне сприйняття та відтворення музики, що досягається в результаті професійно-навчальної діяльності. Аналіз наукової літератури дає уявлення про сучасний рівень розробленості проблеми як в цілому, так і окремих її аспектів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання цієї проблеми... Загальний стан проблеми розвитку музичних здібностей розробляли Т.Артемьева, М.Баранова, О.Давидова,